

Sygn. akt I C 779/17

Dnia 22 stycznia 2018 roku

Sąd Okręgowy w Nowym Sączu I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący : SSO Małgorzata Czajka

Protokolant: Kinga Poręba

**po rozpoznaniu w dniu 22 stycznia 2018 roku w Nowym Sączu
na rozprawie**

sprawy z powództwa Przedsiębiorstwa Produkcyjno-Handlowo-Usługowego (...) T. i K. T. w K.

przeciwko M. D.

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną

I. uznaje za bezskuteczną w stosunku do strony powodowej- Przedsiębiorstwa Produkcyjno-Handlowo-Usługowego (...) T. i K. T. w K. umowę działu spadku po J. S. (1) zawartą dnia 18 listopada 2014 roku przed notariuszem M. C. (Repertorium A (...)), na mocy której S. S. (1) zbył bez wpłat i dopłat na wyłączną własność M. D. 1/5 (jedną piątą) udziału z nieruchomości utworzonej z niezabudowanych działek o numerach: (...) o powierzchni 2,3442 ha położonych w K., dla których Sąd Rejonowy w Limanowej, V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą pod numerem (...) - o wartości 40.000 zł (czterdzieści tysięcy złotych);

II. oddala powództwo w pozostałym zakresie;

III. zasądza od pozwanej M. D. na rzecz strony powodowej kwotę 5.617 zł (pięć tysięcy sześćset siedemnaście złotych) tytułem zwrotu części kosztów postępowania;

IV. zasądza od strony powodowej na rzecz pozwanej kwotę 5.510,40 zł (pięć tysięcy pięćset dziesięć złotych czterdzieści groszy) w tym 23% podatku VAT tj. 1.030,40 zł (jeden tysiąc trzydzieści złotych czterdzieści groszy) tytułem zwrotu części kosztów pomocy prawnej udzielonej pozwanej z urzędu;

V. zasądza od Skarbu Państwa- Sądu Okręgowego w Nowym Sączu na rzecz radcy prawnego K. J. kwotę 1.377,60 zł (jeden tysiąc trzysta siedemdziesiąt siedem złotych sześćdziesiąt groszy) w tym 23% podatku VAT tj. kwotę 257,60 zł (dwieście pięćdziesiąt siedem złotych sześćdziesiąt groszy) tytułem części kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanej z urzędu.

Sygn. akt I C 779/17

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 22 stycznia 2018 roku

Pozwem inicjującym przedmiotowe postępowanie strona powodowa Przedsiębiorstwo Produkcyjno- Handlowo – Usługowe (...), (...) Spółka jawna wniosła o uznanie za bezskuteczną w stosunku do niej umowy działu spadku po J. S. (1) (zmarłej 27 grudnia 2002 roku,) zawartej dnia 18 listopada 2014 roku przed notariuszem M. C., na mocy której S. S. (1) zbył bez spłat i dopłat na wyłączną własność pozwanej M. D. nieruchomość , utworzoną z niezabudowanych działek o numerach: (...) o pow. 2 3442 ha, położonych w K., dla których Sąd Rejonowy w Limanowej, V Wydz. Ksiąg

Wieczystych prowadzi księgę wieczystą pod nr (...) określając wartość umowy na 200 000 zł. Nadto strona wniosła o zasądzenie od pozwanej na swoją rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu strona powodowa wskazała, że dostarczał w ramach prowadzonej działalności gospodarczej beton Firmie Budowlanej (...) spółce jawnej w K. wraz z przepompowaniem w okresie od czerwca 2011 roku do listopada 2013 roku, wystawiając faktury ze znacznie odroczonym terminem płatności tj. 100 dni. Należności spółka uregulowała z opóźnieniem, co spowodowało wystawienie not odsetkowych. Po częściowych wpłatach i potrąceniach pozostała nieuregulowana kwota 216.642,96 zł, objęta wyrokiem SO w Krakowie Wydziału IX Gospodarczego. Niezależnie od tego przeciwko spółce prowadzone były postępowania egzekucyjne, które okazywały się bezskuteczne i doprowadziły do upadłości spółki. Strona powodowa wskazywała, iż wspólnik spółki jawnej jest w stosunku do wierzyciela tej spółki dłużnikiem w rozumieniu art. 527 i 530 k.c., ponieważ zgodnie z art. 22 par. 2 ksh każdy wspólnik spółki jawnej odpowiada za zobowiązania spółki bez ograniczenia całym swoim majątkiem solidarnie z pozostałymi wspólnikami i spółką

Dalej strona powodowa wskazała, że w dniu 18 listopada 2014 roku przed notariuszem M. C. S. S. (1) wspólnik Spółki (dalej jako „Dłużnik”) dokonał działu spadku po zmarłej J. S. (1), na mocy którego zbył bez spłat i dopłat na wyłączną własność Pozwanej nieruchomość utworzoną z niezabudowanych działek o numerach: (...) o powierzchni 2.3442 ha położonych w K., dla których Sąd Rejonowy w Limanowej, V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą pod numerem (...) (zwane dalej (...)), określając wartość umowy na 200.000 zł. Dłużnik dokonał opisanej wyżej czynności prawnej z pokrzywdzeniem wierzyciela strony powodowej. Umowa została zawarta w dacie, w której współpraca Spółki ze stroną powodową została już rozpoczęta, a Dłużnik miał świadomość zbliżającej się wymagalności roszczeń tej spółki. Podnosił, że w sprawie pozwana w wyniku działu spadku nabyła od dłużnika strony powodowej na własność nieruchomość o wartości 200.000 zł bez spłat i dopłat. Wskazał, iż skoro pozwana jako osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową bezpłatnie, to wierzyciel może żądać uznania czynności za bezskuteczną chociażby osoba ta nie wiedział i nawet przy zachowaniu należytej staranności nie mogła się dowiedzieć, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. Według strony powodowej ponadto pozwana jako siostra dłużnika powinna wiedzieć o świadomości pokrzywdzenia wierzyciela przez niego. { pozew k. 2-10 }.

W odpowiedzi na pozew pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości i ustanowienie **pełnomocnika** z urzędu wskazywała, że ma jedynie rentę rodzinną po mężu, na utrzymaniu ma duży dom oraz kredyt wzięty na jego remont. Wskazywała ponadto, że Dłużnik S. S. (1) nie zdawał sobie sprawy z negatywnych konsekwencji dla jego masy majątkowej. Podniosła ponadto, że dłużnik wystąpił ze spółki dnia 01.06.2014 roku, pozostawiając na zaspokojenie ewentualnych wierzycieli 1/3 majątku o wartości ok. 10.500.000 zł oraz udział ok. 3.500.000 zł. Spółka, której był wspólnikiem ogłosiła upadłość dopiero w listopadzie 2015 roku, tj. ponad rok po jego wystąpieniu z niej oraz, po dokonaniu zgodnego działu spadku. Dłużnik zatem nie działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, bo nie wiedział, że spółka miała tak złą kondycję finansową. Podnosiła także, że dział spadku, dokonany pomiędzy nią, a pozostałymi spadkobiercami był odzwierciedleniem woli zmarłej matki, gdyż to ona zajmowała się od lat tymi nieruchomościami, a bracia przekazali jej swoje udziały (wynoszące po 1/5), z tego powodu bez spłat i dopłat, w tym dłużnik jedynie 1/5 spadku o wartości 40.000 zł. { odpowiedź k. 109-112 }

Po przeprowadzeniu postępowania dowodowego, Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Pozwana oraz jej rodzeństwo: M. S., B. S., J. S. (2) i S. S. (1) byli właścicielami w udziałach po 1/5 części nieruchomości, położonej w miejscowości K., utworzonej z działek o numerach ewidencyjnych (...) o łącznym obszarze 2,3442 ha, dla której Sąd Rejonowy w Limanowej prowadzi Księgę Wieczystą numer (...) - wpisanymi na podstawie postanowienia Sądu Rejonowego w Limanowej o stwierdzeniu nabycia spadku z dnia 18 lutego 2003 roku NS 25/03 o nabyciu spadku po J. S. (1). Spadek na mocy aktu notarialnego z dnia 18 listopada 2014 roku Repertorium A numer (...) został podzielony w taki sposób, że M. D. nabyła na wyłączną własność nieruchomość, utworzoną z działek (...), położoną w K. Gmina L., objętą KW nr (...) bez żadnych spłat i dopłat między stronami. Strony podały wartość nieruchomości 200.000 zł. Odpowiednie wpisy zostały dokonane w Księdze Wieczystej.

dowód : akt notarialny z dnia 18 listopada 2014 roku k. 114-115, odpis z księgi wieczystej k. 46-61.

Spółka jawna Firma Budowlana (...), K., S. powstała z połączenia spółek cywilnych, prowadzonych przez J. B., R. G., S. K. i S. S. (1) z dnia 31 stycznia 2002 roku. Na mocy porozumienia z dnia 08 maja 2014 roku brat pozwany S. S. (1) ustąpił ze spółki z dniem 01 czerwca 2014 roku, wspólnicy ustalili udział kapitałowy odchodzącego wspólnika na równy zero, a porozumienie wyczerpało wszystkie jego roszczenia do spółki, związane z jego udziałem w spółce, analogicznie jak wyczerpanie roszczeń spółki w stosunku do niego. Dnia 17 lipca 2015 roku uchwalono likwidację spółki, a dnia 04.11.2015 roku Sąd ogłosił upadłość spółki, obejmującą likwidację jej majątku.

dowód : Odpis z KRS dotyczący spółki k. 18-21, porozumienie o wystąpieniu ze spółki k. 127 -128.

W odpowiedzi na pozew pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości i ustanowienie pełnomocnika z urzędu. Wskazywała, że ma jedynie rentę rodzinną po mężu, na utrzymaniu ma duży dom, spłaca kredyt wzięty na remont tego domu. Wskazywała ponadto, że dłużnik S. S. (1) nie zdawał sobie sprawy z negatywnych konsekwencji dla jego masy majątkowej. Podniosła ponadto, że dłużnik wystąpił ze spółki dnia 01.06.2014 roku, pozostawiając na zaspokojenie ewentualnych wierzycieli 1/3 majątku o wartości ok. 10.500.000 zł oraz udział ok. 3.500.000 zł. Spółka, której był wspólnikiem ogłosiła upadłość dopiero w listopadzie 2015 roku, tj. ponad rok po jego wystąpieniu z niej oraz, po dokonaniu zgodnego działu spadku. Dłużnik zatem nie działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, bo nie wiedział, że spółka miała tak złą kondycję finansową. Podnosiła także, że dział spadku, dokonany pomiędzy nią, a pozostałymi spadkobiercami był odzwierciedleniem woli zmarłej matki, gdyż to ona zajmowała się od lat tymi nieruchomościami, a bracia przekazali jej swoje udziały (wynoszące po 1/5), z tego powodu bez spłat i dopłat, w tym dłużnik jedynie 1/5 spadku o wartości 40.000 zł. { odpowiedź k. 109-112 }

Po przeprowadzeniu postępowania dowodowego, Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Pozwana oraz jej rodzeństwo : M. S., B. S., J. S. (2) i S. S. (1) byli właścicielami w udziałach po 1/5 części nieruchomości, położonej w miejscowości K., utworzonej z działek o numerach ewidencyjnych (...) o łącznym obszarze 2,3442 ha, dla której Sąd Rejonowy w Limanowej prowadzi Księgę Wieczystą numer (...) - wpisanymi na podstawie postanowienia Sądu Rejonowego w Limanowej o stwierdzeniu nabycia spadku z dnia 18 lutego 2003 roku NS 25/03 o nabyciu spadku po J. S. (1). Spadek na mocy aktu notarialnego z dnia 18 listopada 2014 roku Repertorium A numer (...) został podzielony w taki sposób, że M. D. nabyła na wyłączną własność nieruchomość, utworzoną z działek (...), położoną w K. Gmina L., objętą KW nr (...) bez żadnych spłat i dopłat między stronami. Strony podały wartość nieruchomości 200.000 zł. Odpowiednie wpisy zostały dokonane w Księdze Wieczystej.

dowód : akt notarialny z dnia 18 listopada 2014 roku k. 114-115, odpis z księgi wieczystej k. 46-61.

Spółka jawna Firma Budowlana (...), K., S. powstała z połączenia spółek cywilnych, prowadzonych przez J. B., R. G., S. K. i S. S. (1) z dnia 31 stycznia 2002 roku. Na mocy porozumienia z dnia 08 maja 2014 roku brat pozwanej S. S. (1) ustąpił ze spółki z dniem 01 czerwca 2014 roku, wspólnicy ustalili udział kapitałowy odchodzącego wspólnika na równy zero, a porozumienie wyczerpało wszystkie jego roszczenia do spółki, związane z jego udziałem w spółce, analogicznie jak wyczerpanie roszczeń spółki w stosunku do niego. Dnia 17 lipca 2015 roku uchwalono likwidację spółki, a dnia 04 listopada 2015 roku Sąd ogłosił upadłość spółki, obejmującą likwidację jej majątku.

dowód : odpis z KRS dotyczący spółki k. 18-21, porozumienie o wystąpieniu ze spółki k. 127 -128

W okresie od czerwca 2011 roku do listopada 2013 roku spółka (...) na prowadzoną inwestycję budowlaną pobierała od powoda Przedsiębiorstwa Produkcyjno- Handlowo- Usługowego (...), (...) Spółka jawna towar, za co powód wystawiał faktury z odroczonym terminem płatności. Ponieważ Spółka (...) należności wynikające z tych faktur uregulowała po upływie wyznaczonych terminów, strona powodowa z tytułu opóźnienia w zapłacie naliczyła odsetki ustawowe i wystawiła noty odsetkowe : nr (...) z dnia 04 marca 2014 roku na kwotę 107.520,85 zł ; nr (...) z dnia 04 marca 2013

roku – na kwotę 98.303,36 zł ; nr (...) z dnia 04 grudnia 2014 roku – na kwotę 16.880,50 zł ; wzywając spółkę (...) do dobrowolnego uregulowania należności.

dowód: noty odsetkowe k. 22-29

Porozumieniem z dnia 24 kwietnia 2013 roku umorzona została pozostała do spłacenia z tytułu przedmiotowych faktur wierzytelność spółki (...) w stosunku do powoda w kwocie 1.515.335, 57 zł. Umorzenie to objęło część faktur z noty odsetkowej nr (...) r., ale nie objęło wynikających z opóźnienia odsetek w kwocie 216. 642, 76 zł.

Strona powodowa wezwała spółkę do spłaty tej należności, a po bezskutecznym upływie wyznaczonego na tę spłatę terminu, skierował sprawę na drogę sądową. Wyrokiem z dnia 13 sierpnia 2015 roku , sygn. IOX GC 256/15 Sąd Okręgowy w Krakowie Wydział IX Gospodarczy powództwo w tym przedmiocie w całości uwzględnił, zasadzając od spółki (...) na rzecz powoda kwotę 216 642, 76 zł.

dowód: porozumienie nr 1/24/04/2013 z dnia 24 kwietnia 2013 r. – k. 71-75, wyrok sądu Okręgowego w Krakowie Wydział IX Gospodarczy z dnia 13 sierpnia 2015 r., sygn. IX GC 256/15, zeznania świadków: R. G. – k. 133/2 od 00:30:57 i P. W. – k. 134 od 00:47:39

W chwili wystąpienia powoda ze spółki (...) spółka ta posiadała zadłużenie w wysokości ok 2.600.000 zł. Stanowiącą majątek spółki nieruchomości obciążona była hipoteką. Oprócz niej w skład spółki wchodziły jedynie rzeczy ruchome.

dowód: częściowo zeznania świadka S. S. (1) – k. 134/2 od 01:11:34, zeznania świadka R. G. –k. 134 od 00:36:52

Postępowanie egzekucyjne prowadzone przez stronę powodową względem spółki (...) w sprawie Km 2145/14 zostało umorzone wobec bezskuteczności egzekucji. W toku tego postępowania ustalono m.in., że wchodząca w skład spółki nieruchomości obciążona jest hipotekami na łączną kwotę ok 2.260.000 zł. Wierzytelności bankowe zostały zajęte przez komorników w innych sprawach.

Z wniosku strony powodowej wobec R. G., S. K. i S. S. (1) wszczęte zostało postępowanie egzekucyjne mające na celu wyegzekwowanie wierzytelności zasądzonej nakazem zapłaty z dnia 19 sierpnia 2014 r., sygn. IX G Nc 897/14. Wnioskiem z dnia 04 listopada 2015 roku strona powodowa wniosła o umorzenie tego postępowania względem R. G. i S. K. oraz ograniczenie egzekucji w stosunku do S. S. (1). W toku tego postępowania, w dniu 26 maja 2015 roku . S. S. (1) oświadczył, że pobiera świadczenie emerytalne w wysokości 2 000 zł brutto, nie posiada innego majątku, nieruchomości i wartościowych przedmiotów.

dowód: postanowienie w sprawie Km 2145/14 z dnia 16 kwietnia 2015 r. –k. 36 , akta sprawy Km 2462/15 – wniosek egzekucyjny, informacja ZUS z 13 maja 2015 r., ograniczenia egzekucji, spłata należności na poczet długu, zawiadomienie wierzyciela o stanie egzekucji –k. 44.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie przedłożonych przez strony dokumentów, których wiarygodność i autentyczność nie zostały przez strony zakwestionowane, a Sąd także nie znalazł ku temu podstaw; przedłożonego wypisu aktu notarialnego działu spadku, akt postępowania egzekucyjnego KM Km 2462/15 Komornika przy SR dla Krakowa Krowdrzy, zeznań świadków oraz pozwanej.

Zeznania świadków R. G. oraz P. W. Sąd ocenił jako wiarygodne. Zeznania te są logiczne, spójne oraz korespondują z zebranym w sprawie rzeczowym materiałem dowodowym.

Zeznaniom świadka S. S. (1) Sąd nie dał wiary w zakresie, w jakim twierdził on, iż dokonując rozporządzenia majątkowego na rzecz pozwanej nie miał świadomości, co do tego, jakie zobowiązania ciążyą na spółce (...), oraz ,że pozostawił w spółce majątek , wystarczający do dokonania rozliczenia m. Podkreślić trzeba, że spółka jeszcze przed wystąpieniem z niej świadka miała zobowiązania względem strony powodowej , o czym świadek był informowany. Sam świadek zresztą przyznał, że w chwili jego odejścia dług spółki sięgał rzędu 2. 600.000 zł, natomiast jego twierdzenia

o majątku pozostawionym w spółce i jego wartości nie zostały poparte żadnym innym dowodem w sprawie, a przeciwnie.

Sąd zważył co następuje:

Powództwo zasługiwało jedynie na częściowe uwzględnienie.

Instytucja skargi pauliańskiej stanowi pomoc dla wierzyciela w uzyskaniu zaspokojenia z majątku dłużnika pomimo rozdysponowania tym majątkiem w czasie, kiedy dłużnik winien liczyć się z koniecznością spłaty należności, a poprzez dokonaną czynność stał się niewypłacalny w ogóle lub w stopniu wyższym niż był przed dokonaniem czynności - art. 527 § 1 k.c., w myśl którego gdy wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, każdy z wierzycieli może żądać uznania tej czynności za bezskuteczną w stosunku do niego, jeżeli dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, a osoba trzecia o tym wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć.

Czynność prawna dłużnika jest dokonana z pokrzywdzeniem wierzyciela, jeżeli wskutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż był przed dokonaniem czynności (art. 527 § 2 k.c.).

Uznanie za bezskuteczną czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzyciela następuje w drodze powództwa lub zarzutu przeciwko osobie trzeciej, która wskutek tej czynności uzyskała korzyść majątkową (art. 531 § 1 k.c.).

Na stronie powodowej jako wierzycielu spoczywał ciężar wykazania: istnienia niezaspokojonej wierzytelności, w stosunku do której uznania czynności za bezskuteczną się domaga, niewypłacalności lub zwiększenia niewypłacalności dłużnika na skutek dokonania czynności, świadomości pozwanej, czyli osoby trzeciej zawierającej umowę z dłużnikiem, iż czyniła to z pokrzywdzeniem wierzyciela.

Strona powodowa wykazała istnienie wierzytelności poprzez odwołanie się do tytułu wykonawczego w postaci wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 13 sierpnia 2015 r., sygn.. IX GC 256/15. Istnienie oraz wysokość wierzytelności nie została przez pozwaną zakwestionowana. Z postępowań egzekucyjnych prowadzonych względem spółki (...), oraz jej współników wynika, iż nie doprowadziły one do wyegzekwowania pełnej należności. Egzekucja prowadzona względem dłużnika S. S. (1), prowadzona była jedynie ze świadczeń rentowych, które są niewystarczające na pełne pokrycie wierzytelności powoda. Innego majątku dłużnik nie posiada. Gdyby zatem dłużnik nie dokonał na rzecz pozwanej rozporządzenia w postaci umowy działu spadku z dnia 18 listopada 2014 r., powód miałby większą szansę zaspokojenia z niej swojej wierzytelności.

Wskazać jednak w tym miejscu trzeba, że niewypłacalność dłużnika w związku z tą czynnością wzrosła jedynie o kwotę 40 000 zł. Cała umowa działu spadku dotyczyła co prawda nieruchomości o wartości 200 000 zł, lecz dłużnikowi w stosunku do tej nieruchomości przysługiwał jedynie udział w wysokości 1/5 i tylko takim udziałem mógł skutecznie rozporządzać, a tym samym tylko w takim zakresie strona powodowa mogła skutecznie domagać się uznania za bezskuteczną względem niej umowy o dział spadku.

Nie budzi natomiast wątpliwości Sądu, że dłużnik dokonując tej czynności działał ze świadomością pokrzywdzenia strony powodowej. Nie ma tu żadnego znaczenia to, iż upadłość spółki (...) została ogłoszona dopiero w listopadzie 2015 roku, a zatem rok po dokonaniu przez dłużnika działu spadku i dwa lata po wystąpieniu jego ze spółki (1 czerwca 2014 roku). Podobnie nie ma znaczenia treść porozumienia, jakie zawarł dłużnik w chwili tego wystąpienia. Już na te daty spółka (...) posiadała bowiem zadłużenia względem strony powodowej z tytułu należności odsetkowych za opóźnienie, o czym dłużnik był informowany notami odsetkowymi. Dłużnik znał kondycje finansową spółki i jako jej współnik powinien zdawać sobie sprawę z tego, że za jej zobowiązania będzie odpowiadał całym swoim majątkiem. Solidarnie z pozostałymi współnikami wraz ze spółką.

Dłużnik sam przyznał, że w chwili wystąpienia ze spółki wiedział, że spółka ta posiada zadłużenie rzędu 2 600 000 zł. Pozwana, mimo że to na niej spoczywał ciężar dowodu, nie wykazała natomiast twierdzenia dłużnika, aby wartość majątku spółki przekraczała wysokość tego zadłużenia. Na tę chwilę największy składnik majątku spółki stanowiła nieruchomość, która jednak była obciążona była hipoteką, a na poparcie wskazywanej wartości należących rzekomo do spółki rzeczy ruchomych pozwana nie przedstawiła żadnych dowodów.

W § 3 art. 527 k.c. ustawodawca wprowadził domniemanie, iż jeżeli wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli uzyskała korzyść majątkową osoba będąca w bliskim z nim stosunku, domniemywa się, że osoba ta wiedziała, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. Wymieniony przypadek stanowi tzw. domniemanie iuris tantum - usuwalne, a ciężar jego obalenia spoczywa na osobie bliskiej - pozwanym w sprawie toczącej się na podstawie przepisów o skardze pauliańskiej (wyrok SN z dnia 16 IV 2008r., sygn. III CSK 564/07). Wyrazem jeszcze dalej posuniętej ochrony wierzyciela i uprzywilejowania jego sytuacji w dochodzeniu uznania czynności prawnej dokonanej z jego pokrzywdzeniem za bezskuteczną jest art. 528 k.c. stanowiący, że jeżeli wskutek czynności prawnej dokonanej przez dłużnika z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową bezpłatnie, wierzyciel może żądać uznania czynności za bezskuteczną, chociażby osoba ta nie wiedziała i nawet przy zachowaniu należytej staranności nie mogła się dowiedzieć, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. Korzyść uzyskana bezpłatnie to korzyść za którą osoba trzecia nie spełniła ani nie zobowiązała się spełnić ekwiwalentnego świadczenia w ramach tego samego lub innego stosunku prawnego (nie chodzi zatem o nieodpłatność rozumianą czysto formalnie). Oceny czy ewentualne inne świadczenie stanowi odpowiednią odpłatę za korzyść uzyskaną wskutek zaskarżonej czynności należy dokonywać z punktu widzenia obiektywnego, nie zaś z punktu widzenia samych stron (Machnikowski P. [w:] Gniewek E. Machnikowski P. (red.) Kodeks cywilny. Komentarz, C.H. Beck, wyd. 6, Warszawa 2014 r., s. 1056).

Pozwana jako siostra pozwanego z całą stanowczością pozostaje z nim w bliskim stosunku w rozumieniu jak powyżej. Za nieprzekonujące ocenić trzeba natomiast jej twierdzenia, że od 2007 roku przebywała za granicą i nie wiedziała jaka jest sytuacja finansowa jej braci, w tym S. S. (1). Zważyć należy, że ustawodawca na równi z wiedzą osoby trzeciej, co do tego, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela stawia możliwość uzyskania takiej wiedzy przy zachowaniu należytej staranności. Stwierdzić natomiast trzeba, że takiej należytej staranności należało oczekiwać od pozwanej jako stającej do aktu notarialnego mającego na celu uregulowanie wszelkich kwestii spadkowych.. Niezależnie od tego wskazać trzeba, że przedmiotowy udział spadkowy od dłużnika S. S. (1) pozwana nabyła nieodpłatnie. Zachodzą zatem ułatwienia dowodowe dla strony powodowej wynikające zarówno z domniemania art. 527 § 3 k.c. jak i liberalizacji przesłanek skargi pauliańskiej zawartych w art. 528 k.c. Przepis art. 528 k.c. statuuje surowsze przesłanki uznania czynności za bezskuteczną, niż czyni to § 3 art. 527 k.c. - jeżeli zatem ten drugi z wymienionych przepisów dostatecznie pewnie usprawiedliwia żądanie strony powodowej, to odwoływanie się do pierwszego z nich jest bezprzedmiotowe (tak wyrok SN z dnia 08 grudnia 2005r., sygn. II CK 309/05).

Mając powyższe na uwadze Sąd orzekł jak w pkt I sentencji, uznając za bezskuteczną względem strony powodowej umowę działu spadku po J. S. (1) zawartą w dniu 18 listopada 2014 roku, na mocy której S. sojka zbył bez wpłat i dopłat na wyłączną własność pozwanej 1/5 udziału w nieruchomości utworzoną z działek (...), położoną w K. Gmina L., objętą KW nr (...). W pozostałej części powództwo natomiast oddalił (pkt II).

O kosztach Sąd orzekł na podstawie art.100 kpc stosownie do wyniku postępowania.

Powództwo zostało uwzględnione częściowo, tj. do wartości 1/5 udziału o wartości 40 000 zł a co stanowi 20 % wartości przedmiotu sporu określonej na 200 000 zł. Strona powodowa była reprezentowana przez zawodowego pełnomocnika, ustanowionego z wyboru. Pozwana działała przez pełnomocnika z urzędu. Strona powodowa uiściła opłatę od pozwu 10 000 zł (k.14) oraz poniosła opłatę od ustanowionego pełnomocnictwa -17 zł (k. 13)

Stosownie do wyniku postępowania Sąd zasądził od pozwanej na rzecz strony powodowej koszty zastępstwa procesowego od wartości uwzględnionego powództwa tj. od 40.000 zł, czyli 3.600 zł zgodnie z opar. 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015 roku (Dz. U z 2015 roku poz. 1804 ze zmianą DZ. U z 2016

roku , poz. 1667), oraz kwotę 17 zł , stanowiącą opłatę skarbową i kwotę 2.000 zł, tytułem części wpisu od zasądzonego roszczenia .

Strona powodowa uległa jednak w sporze co do wartości 160.000 zł . Dlatego od tej strony na rzecz pozwanej Sąd zasądził koszty zastępstwa procesowego dla pełnomocnika z urzędu , będącego radcą prawnym w wysokości omyłkowo obliczoną na kwotę 5.540,40 zł , podczas , gdy powinna ona wynosić 3.524,40 zł (tj. $4/5$ z kwoty 3.600 zł = 2.880 + $4/5$ z VAT 828 zł = 662,40 zł) tytułem kosztów obrony udzielonej z urzędu, w zakresie , w jakim strona powodowa winna ponieść koszty procesu (pkt. IV wyroku) .

Ponieważ pozwana zwolniona była od kosztów sądowych $1/5$ część kosztów obrony udzielonej pozwanej z urzędu Sąd zasądził od zasądził na rzecz jej pełnomocnika od skarbu Państwa (tj. kwotę $1/5 = 720$ zł + $1/5$ VAT 165,60 zł) W punkcie tym omyłkowo policzono 1377,60zł jako konsekwencję omyłki , popełnionej w punkcie IV. (punkt V wyroku).

Wskazane omyłki zostaną sprostowane w odrębnym postanowieniu .